

Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v Slovenskej republike na roky 2012 - 2015

1. Úvod

Prevencia kriminality a inej protispoločenskej činnosti (ďalej len "prevencia kriminality") predstavuje cieľavedomé pôsobenie štátu, vládnych organizácií, cirkví, občianskych združení, podnikateľských subjektov a vzdelávacích inštitúcií pri zvyšovaní povedomia obyvateľstva, ktoré má prispieť k tomu, aby sa obyvatelia nestali páchatelmi alebo obeťami trestných a iných protispoločenských činov. Podľa zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je inou protispoločenskou činnosťou konanie, ktoré je priestupkom alebo iným správny deliktom. Za inú protispoločenskú činnosť sa považuje aj konanie, ktoré nie je priestupkom alebo iným právnym deliktom, ale pôsobí negatívne na spoločnosť. Obsahom stratégie je diferencovaný a citlivý prístup v rodinnom, školskom i spoločenskoo-komunálnom prostredí, vytvorenie možností pre vhodné využívanie voľného času a taktiež vytváranie takej hierarchie hodnôt a postojov ľudí, ktoré sú založené na úcte k človeku, zdraviu, životu, spoločenským, etickým, morálnym normám a zákonom. Zákonosť a poriadok v štáte, bezpečnosť jeho občanov sú východiskom pre zdravý vývoj každej spoločnosti.

Kľúčovými inštitúciami pre bezpečnosť občanov, poriadok a zákonosť sú polícia a ďalšie represívne zložky štátu. Vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) bude od nich so všetkým dôrazom vyžadovať napĺňanie ich základného poslania a tým je „tvrdosť k zločinu a slušnosť voči občanom“. V predchádzajúcom období bola väčšia pozornosť venovaná oblasti represívnych a justičných opatrení, ktoré boli viac preferované na poli uplatňovania práva a v postihovaní dôsledkov sociálno-patologických javov. Tu je však potrebné zvýrazniť, že represia rieši najmä následky protiprávneho konania, pričom však nepostihuje príčiny, súvislosti, nevytvára dostatok priestoru na trvalejšiu nápravu, či predchádzanie a zabránenie šírenia negatívnych javov už v ich zárodku. Funkcia ochrany vnútorného poriadku a bezpečnosti preto nemôže byť len vecou represívnych zložiek. V tejto súvislosti sa vláda zaviazala, že „bude presadzovať, aby svoj podiel zodpovednosti prevzali s oveľa väčšou vážnosťou aj ďalšie subjekty štátu kompetentné v oblasti vnútorného poriadku a bezpečnosti. Väčšiu zainteresovanosť pri ochrane života, zdravia, majetku, práv a slobôd občanov očakáva aj od orgánov samosprávy, regiónov, obcí a miest i od samotných občanov“⁽¹⁾.

Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v Slovenskej republike na roky 2012 - 2015 (ďalej len „stratégia“) je štvrtým uceleným dokumentom vlády pre oblasť prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti. Jej cieľom je zníženie kriminality a inej protispoločenskej činnosti⁽²⁾. Stratégia predstavuje východisko pre preventívne programy a projekty na národnej, regionálnej a miestnej úrovni a reaguje na odporúčania Organizácie Spojených národov (ďalej len „OSN“), podľa ktorej „úlohy prevencie kriminality majú byť začlenené do všetkých príslušných sociálnych a hospodárskych politík a programov, vrátane tých, ktoré riešia zamestnávanie, vzdelávanie,

---

¹⁾ Programové vyhlásenie vlády SR, časť 4.2. Vnútorný poriadok a bezpečnosť (rok 2010).

²⁾ Zákon č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

zdravie, bývanie regionálne a územné plánovanie, chudobu, sociálnu marginalizáciu a vylúčenie" ³⁾.

2. Východiská stratégie

Stratégia vychádza zo zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 403/2010 Z. z., (ďalej len „zákon o prevencii kriminality“), zo záverov plnenia predchádzajúcich strategických dokumentov v oblasti prevencie kriminality, analýzy kriminality, SWOT analýzy prevencie kriminality, využívaného systému prevencie, skúseností preventívnej praxe a odporúčaní medzinárodných organizácií.

2.1. Strategické dokumenty

Prvá stratégia schválená uznesením vlády č. 482 z 9. júna 1999 na roky 1999 – 2002 položila základy ucelenej koncepcie prevencie kriminality v Slovenskej republike so zameraním na vybudovanie inštitucionálnej bázy zvýšenia bezpečnosti občanov krajiny, ochrany ich života, zdravia a majetku prostriedkami prevencie kriminality. Pri tvorbe stratégie sa využili skúsenosti získané pri zabezpečovaní prevencie kriminality v rokoch 1997 a 1998. V stratégii boli už implementované relevantné dokumenty Rady Európy a OSN.

Druhá stratégia, vypracovaná na roky 2003 – 2006 bola schválená uznesením vlády č. 286 z 23. apríla 2003. Nové úlohy v prevencii kriminality boli stanovené pre 12 vybraných rezortov, krajské úrady a krajské mestá. Jej zámerom bolo zabezpečovať prevenciu kriminality aj na miestnej úrovni, teda tam, kde sa kriminalita pácha a kde sú najnutnejšie i preventívne opatrenia.

Tretia stratégia na roky 2007 – 2010 bola schválená uznesením vlády č. 681 z 15. augusta 2007. Na základe tejto stratégie bol zavŕšený legislatívny proces zabezpečenia prevencie kriminality prijatím zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009. Okrem toho venovala pozornosť systemizácii pracovných pozícií koordinátorov prevencie kriminality a intenzívnemu prenosu najnovších teoretických a praktických poznatkov do praxe každodenného života škôl, súdov, prokuratúry a Policajného zboru. Prijatím zákona boli vytvorené reálne predpoklady pre neformálnu spoluprácu 12 vybraných rezortov a mimovládnych organizácií za aktívneho prispenia pracovníkov prevencie kriminality. V oblasti zahraničnej spolupráce zabezpečovala úlohy vyplývajúce z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii, v OSN a zo spolupráce s inými medzinárodnými organizáciami, ako aj z bilaterálnych vzťahov s inými štátmi v oblasti prevencie kriminality. V zmysle zákona o prevencii kriminality sa stala Rada vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality (ďalej len „rada“) kontaktným miestom Slovenskej republiky v rámci Európskej siete pre prevenciu kriminality.

2.2. Analýza kriminality

Analýza kriminality v Slovenskej republike vychádza zo štatistických údajov Evidenčno-štatistického systému kriminality a z Prognózy kriminality a jej kontroly v Slovenskej republike⁴⁾ v čase platnosti predchádzajúcej Stratégie prevencie kriminality

---

³⁾ Ekonomická a sociálna rada, úradný dokument 2002/13 OSN; Komisia pre prevenciu kriminality a trestné právo, správa z 11. zasadnutia, apríl 2002.

⁴⁾ Květoň Holc a kolektív: Prognóza kriminality a jej kontroly v Slovenskej republike, IURA EDITON 2008, ISBN 978-80-8078-240-5.

v Slovenskej republike na roky 2007 - 2010. Analýza charakterizuje jednotlivé druhy kriminality, páchatel'ov a obeť. Na tieto by mala nadväzovať komplexná analýza priestupkov, ktoré objasňujú stav iných protispoločenských činov. Tu je však potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na nejednotnosť štatistického vykazovania orgánmi štátnej správy a samosprávy nebolo možné využiť nejednotne evidované údaje o priestupkoch. Po celoplošnom nasadení informačno-štatistického systému priestupkov (MAKOP) do rutinej prevádzky budú tieto údaje využívané aj na komplexné analyzovanie stavu kriminality a inej protispoločenskej činnosti. Analýza kriminality je jedným z východísk národnej stratégie pri hľadaní účinných riešení prevencie kriminality pre orgány štátnej správy, samosprávy a mimovládneho sektora.

2.2.1. Jednotlivé druhy trestnej činnosti

Z analýzy sledovaného obdobia rokov 1997 až 2010 (na pozadí vývoja kriminality v Slovenskej republike v rokoch 1988 až 2010) je možné konštatovať, že nenastali výrazné kvalitatívne zmeny stavu kriminality, jej štruktúry a dynamiky⁵⁾ (príloha č. 4):

- celková zistená kriminalita sa v analyzovanom časovom období pohybovala v pásme od 95 000 do 110 000 trestných činov, pričom jej objasnenosť sa pohybuje v pásme od 46 000 do 53 000 trestných činov (48 % až 49 %). Naďalej vysoko korešponduje s vývojom stavu dominantného druhu - majetkovej kriminality (50 % až 60 % z celkovej kriminality). Z hľadiska spôsobených škôd sa javí dominantne okrem majetkovej kriminality aj ekonomická kriminalita (spolu predstavujú 80 % až 90 % celkových škôd spôsobených kriminalitou);
- násilná kriminalita patrí medzi najzávažnejšie druhy trestnej činnosti. V analyzovanom časovom období sa násilná kriminalita pohybovala v pásme od 7 500 do 10 000 trestných činov, pričom jej objasnenosť sa pohybovala v pásme od 5 500 do 7 500 trestných činov (73 % až 78 %). Narastanie sociálnych rozdielov medzi jednotlivými spoločenskými vrstvami vytváralo podmienky pre využívanie násilnej kriminality ako nástroja širokospektrálneho páchania kriminality;
- mravnostná kriminalita patrí k najmenej tolerovanej trestnej činnosti verejnosťou, aj keď sa s ňou občania stretávajú relatívne zriedkavo. V dlhodobom horizonte sa mravnostná kriminalita podieľa na celkovej kriminalite 1 %. V analyzovanom časovom období sa pohybovala v pásme od 700 do 850 trestných činov, pričom jej objasnenosť sa pohybovala na hranici 600 trestných činov (75 % až 80 %). Mravnostná kriminalita sa dlhodobo prejavuje vysokou latenciou, hlavne z dôvodu neochoty obetí ju odhaliť. Ako dôvod neochoty odhaliť jej spáchanie je možné uviesť najmä strach z páchatel'a, hanba, ako aj obava z reakcie najbližšieho okolia;
- majetková kriminalita ako dominantný druh bola v sledovanom období najpočetnejšou kriminalitou. Jej sprievodným javom je ustálenosť akceleračných a retardačných faktorov bez významnejších kvalitatívnych zmien v sociálnom vývoji Slovenskej republiky. V analyzovanom časovom období sa pohybovala v pásme od 47 000 do 60 000 trestných činov, pričom jej objasnenosť sa pohybovala v pásme od 15 000 do 16 000 trestných činov (26 % až 32 %). Dynamika spoločenského vývoja, pokračujúci proces transformácie ekonomiky a vlastníckych vzťahov priniesli so sebou dlhodobú sociálnu diferenciáciu spoločnosti (vytesňovanie a marginalizácia u určitých sociálnych skupín) nezamestnanosť, stratu sociálnych istôt a existenčné

---

⁵⁾ Ďurčo, P. a kol.: Bezpečnostnoprávna terminológia. 2007

problémy narastajúcej skupiny obyvateľstva. Narastanie sociálnych rozdielov medzi jednotlivými spoločenskými vrstvami vytvára podmienky pre širokospektrálne páchanie kriminality jednotlivými vrstvami spoločnosti, nevynímajúc oblasť majetkovej kriminality. Spoločným znakom jednotlivých trestných činov majetkovej kriminality je nárast profesionalizácie páchatel'ov (sériové a pokračujúce trestné činy), čo vyúsťuje do recidívy;

- ekonomická kriminalita je aj naďalej osobitným fenoménom kriminality. Na rozdiel od majetkovej kriminality, ktorej motívom je získanie nezákonného majetkového prospechu akýmkoľvek, teda aj násilným spôsobom, je ekonomická kriminalita páchaná prevažne sofistickými formami s vysokou dávkou latencie. Finančné podvody, podplácanie, klientelizmus, sprenevera, falšovanie účtovných dokumentov, daňové úniky, ale aj veľa iných podobných trestných činov si vyžiadalo prijatie zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Sprievodným znakom nárastu ekonomickej kriminality a organizovaných foriem kriminality (predovšetkým ekonomickeho a násilného charakteru) je, že sa na jej páchaní podieľajú „dôveryhodní občania“, môžeme teda hovoriť o tzv. kriminalite bielych golierov, ktorí využívajú anonymné formy - dištanc medzi páchatel'om a obeťou. V analyzovanom časovom období sa ekonomická kriminalita pohybovala v pásme od 17 000 do 20 000 trestných činov, pričom jej objasnenosť sa pohybovala v pásme od 7 000 do 10 000 trestných činov (43 % až 58 %). Dynamika ekonomickej kriminality má však naďalej stúpajúcu tendenciu. Z hľadiska spôsobených škôd je však jednoznačne najvýznamnejšou kategóriou kriminality (výška spôsobenej škody sa pohybovala v pásme od 300 000 do 550 000 eur).
- štruktúra kriminality vyjadruje kvalitatívnu stránku tohto javu, z nej vyplýva podiel druhov či skupín trestných činov na celkovom množstve všetkých trestných činov (ďalej len „TČ“) spáchaných na určitom území v konkrétnom časovom období, alebo podiel páchatel'ov týchto TČ na celkovom počte páchatel'ov; obsahom štruktúry je diferenciácia podľa stupňa závažnosti, množstva, vzájomné väzby medzi nimi, frekvencia trestnej činnosti; stav kriminality vyjadrený absolútnymi číslami o počtoch TČ, alebo ich páchatel'ov nemá výpovednú hodnotu o vnútorných zmenách v kriminalite iba zo štruktúry kriminality vyplýva jej pohyb, rast či pokles, podiel a pomer závažnosti TČ, skladba páchatel'ov, čas a miesto páchania TČ a pod., zo štruktúry kriminality vyplýva aj intenzita trestnej činnosti.
- dynamika kriminality charakterizuje trestnú činnosť v pohybe, zmene, v určitom konkrétnom území. Dynamika kriminality umožňuje poznať celok vývoja kriminality v čase. V rámci úvah o dynamike kriminality sa niekedy vyčleňujú pojmy ako trend alebo tendencia kriminality ako výsledok poznatok analýzy dynamiky kriminality. Pravidelnosť vyskytujúca sa v rozložení kriminality vedie tiež k pokusom predvídania budúceho vývoja ako celku, teda môžeme povedať, že ide o kriminologické prognózovanie.

2.2.2. Páchatelia trestných činov

Početnosť a štruktúra páchatel'ov koreluje so stavom a štruktúrou jednotlivých druhov kriminality. Dominantné zastúpenie majú páchatelia majetkovej kriminality (45 %) a až následne ekonomickej (20 %) a násilnej kriminality (15 %). Napriek dominantnému postaveniu mužov ako páchatel'ov kriminality (od 85 % do 90 %) je možné konštatovať, že

nárast podielu žien na páchaní kriminality (od 10 % do 15 %) bol zaznamenaný v majetkovej, ekonomickej kriminalite, ale aj v násilnej kriminalite.

Z hľadiska veku bola v sledovanom období najpočetnejšou skupinou páchatel'ov veková kategória od 19 do 35 rokov (50 %), pričom narastal podiel páchatel'ov vekovej kategórie od 35 do 55 rokov (25 %) a vekovej kategórie nad 55 rokov (15 %). V sledovanom období dochádzalo k poklesu vo vekovej kategórii od 14 do 18 rokov (10 %).

Z hľadiska vzdelanostnej úrovne páchatel'ov bola najväčšou skupina so stredným vzdelaním (75 %). Druhou najpočetnejšou je skupina so základným vzdelaním (27 %). Najnižšie zastúpenie páchatel'ov má skupina s vysokoškolským vzdelaním (3 %). Približne 30 % až 45 % páchatel'ov jednotlivých druhov kriminality sú nezamestnaní a recidivisti. Tento fakt je najvýraznejší v majetkovej kriminalite.

2.2.3. Obete trestných činov

Štruktúra obetí kriminality napriek štatisticky zistenej demografickej prevahe ženského pohlavia⁶⁾ ukazuje, že obeťami kriminality boli v miernej prevahe obeť mužského pohlavia (55 %).

V oblasti majetkovej kriminality boli obeť mužského pohlavia zastúpené 55 % a obeť ženského pohlavia 45 %. U ostatných druhov kriminality sa tento vzájomný pomer pohlaví mení.

V oblasti mravnostnej kriminality je podiel žien až 80%. Z hľadiska veku obeť bola najpočetnejšou skupina v produktívnom veku (od 16 do 65 rokov), ktorá predstavovala až 80 % obetí kriminality. Skupiny nad 65 rokov a maloletí sú medzi obeťami zastúpené zhodne (po 10 %).

V oblasti majetkovej kriminality bola najväčšou skupina obetí v produktívnom veku od 16 do 65 rokov, ktorá predstavovala viac než 80 % obetí. Druhou najfrekvencovanejšou skupinou obetí majetkovej kriminality bola skupina osôb vyššieho veku – seniori nad 60 rokov, ktorá tvorila približne 10 % obetí. Najnižšie zastúpenie medzi obeťami majetkovej kriminality predstavujú maloleté obeť, ktorí sa nimi stali v 5 % prípadov.

U obetí násilnej kriminality bol pomer medzi pohlaviami rovnaký (50 %). Z hľadiska veku bola najväčšou skupina v produktívnom veku (od 16 do 65 rokov), ktorá predstavovala až 80 % obetí kriminality. Maloleté osoby a osoby nad 65 rokov boli medzi obeťami zastúpené zhodne (po 10 %). Obeťami úmyselného ublíženia na zdraví boli prevažne muži (75 %). Ženy (25 %) boli v prevažnej miere obeťami domáceho násillia a ublíženia na zdraví pri lúpežných prepadnutiach a znásilneniach.

2.3. SWOT analýza prevencie kriminality

SWOT analýza ako nástroj strategického plánovania bola využitá na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb, ktoré spočívajú v súčasnom systéme prevencie kriminality v Slovenskej republike. Na jej vyhotovení sa spolupodieľali koordinátori prevencie kriminality na jednotlivých jej úrovniach. SWOT analýza poukazuje na čiastkový pokrok v systémovom zabezpečení úloh prevencie kriminality. Odkrýva však slabé stránky hlavne v práci s médiami a vzdelávacími inštitúciami. Poukazuje na nedoriešenie povinnosti samosprávy pri plnení úloh na úseku prevencie kriminality.

---

⁶⁾ Súhrnná správa o stave rodovej rovnosti na Slovensku za rok 2010.

Naznačuje, že nesystémové riešenie sociálno-patologických javov, nedostatočná aplikačná prax vybraných trestnoprávných inštitútov a prejavy apatie občanov sú nosnými hrozbami zvýšenia úrovne kriminality a inej protispoločenskej činnosti. Reakciou na hrozby je nárast preventívnych aktivít smerovaný do oblasti vzdelávania, vedy a výskumu ako príležitosti pre zvýšenie úrovne kontroly kriminality (príloha č. 2).

2.4. Systém prevencie kriminality

Teoretické východiská stratégie zostávajú aj pre ďalšie obdobie nezmenené. Z hľadiska kvalifikácie podľa štádia vývoja (kriminálneho) problému a zároveň podľa okruhu adresátov preventívnych aktivít sa prevencia kriminality realizuje ako primárna, sekundárna a terciárna prevencia kriminality.

Primárna prevencia kriminality zahŕňa predovšetkým výchovné, vzdelávacie, voľno časové, osvetové a poradenské aktivity zamerané najmä na najširšiu verejnosť. Zapojenie občanov do aktívneho spôsobu zvyšovania vlastnej bezpečnosti a bezpečnosti svojho okolia. Zvláštnu pozornosť venuje pozitívnemu ovplyvňovaniu najmä detí a mládeže (napr. využívanie voľného času, možnosti športového vyžitia). Ťažiskom primárnej prevencie kriminality sú rodina, školy a lokálne spoločenstvá.

Sekundárna prevencia kriminality sa zaoberá rizikovými jedincami, skupinami osôb, u ktorých je zvýšená pravdepodobnosť, že sa stanú páchatelmi alebo obeťami trestnej činnosti (špecializovaná sociálna starostlivosť), inej protispoločenskej činnosti (napr. drogová a alkoholová závislosť, záškoláctvo, šikanovanie, patologické hráčstvo, vandalizmus, interetnické konflikty, dlhodobá nezamestnanosť) a príčinami kriminogénnych situácií.

Terciárna prevencia kriminality sa uskutočňuje resocializáciou osôb narušených kriminalitou a inou protispoločenskou činnosťou, t. j. pôsobením na osoby, ktoré už spáchali, alebo na ktorých už bol spáchaný trestný alebo iný protispoločenský čin, s cieľom udržať dosiahnuté výsledky predchádzajúcich intervencií a rekonštrukcie nefunkčného sociálneho prostredia. Realizuje sa v sociálnej oblasti s cieľom pomôcť obetiam alebo páchatelom opätovne sa začleniť do spoločnosti formou resocializácie (psychologická, psychiatrická pomoc, zdravotná pomoc, pomoc pri pracovnom uplatnení vrátane rekvalifikácie, sociálne a rodinné poradenstvo, pomoc pri získavaní bývania a pod).

Primárna, sekundárna a terciárna prevencia kriminality sa realizuje najmä prostredníctvom preventívnych aktivít uvedených v prílohe č. 3, ktoré sú členené podľa ich obsahového zamerania na aktivity sociálnej, situačnej a viktimačnej prevencie kriminality.

Sociálna prevencia kriminality je všeobecnou prevenciou všetkých prejavov kriminality a iných protispoločenských činov. Aktivity ovplyvňujú proces socializácie a sociálnej integrácie a sú zamerané na zmenu nepriaznivých spoločenských a ekonomických podmienok, ktoré sú považované za kľúčové príčiny páchania trestnej činnosti. Aktivity sociálnej prevencie kriminality sú realizované vo vzťahu k verejnosti, vekovým, sociálnym a marginalizovaným skupinám, rodine, deťom a mladistvým, osobám v penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti.

Situačná prevencia kriminality je špecificky orientovaná na riešenie kriminality, ochranu verejného poriadku, zdravia, života a majetku objektov prevencie. Aktivity vychádzajú z predpokladu, že určité druhy kriminality sa objavujú v určitej dobe, na určitých miestach a za určitých okolností. Prostredníctvom opatrení režimovej, fyzickej a technickej ochrany sa snažia kriminogénne podmienky minimalizovať. Najefektívnejšie pôsobia pri obmedzovaní majetkovej trestnej činnosti.

Viktimačná prevencia kriminality vychádza z konceptu bezpečného správania, diferencovaného s ohľadom na rôzne kriminálne situácie a psychickú pripravenosť ohrozených osôb. Ide o skupinové a individuálne zdravotné, psychologické a právne poradenstvo, tréning v obranných technikách a propagácii technických možností ochrany pred trestnou činnosťou.

2.5. Veda, výskum a vzdelávanie v prevencii kriminality

Trend budovania spoločnosti čerpajúcej z poznatkov a odporúčaní zahraničných a domácich inštitúcií v oblasti prevencie kriminality potvrdzuje narastajúci záujem o efektívne preventívne opatrenia na vedeckej základni. Význam výskumu pre prevenciu kriminality potvrdzuje aj zriadenie Informačného centra na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky. Jeho cieľom je centrálné spracúvanie údajov o kriminalite a inej protispoločenskej činnosti. Tieto údaje získava od orgánov verejnej moci a iných právnych subjektov, ktoré pôsobia v Slovenskej republiky, ako aj od príslušných orgánov a organizácií v zahraničí. Informačné centrum sa sústreďuje predovšetkým na potláčanie rôznych foriem trestnej činnosti s dôrazom na obchodovanie s ľuďmi.

2.6. Finančné zabezpečenie prevencie kriminality

Prevencia kriminality je z hľadiska realizácie veľmi rozsiahla a jej viacdimeznionálny rozmer si vyžaduje multidisciplinárny prístup aj v oblasti jej finančného zabezpečenia. Ako základný zdroj finančných prostriedkov na realizáciu prevencie kriminality na národnej, regionálnej a miestnej úrovni slúžili finančné prostriedky príslušných subjektov prevencie kriminality pôsobiacich na týchto úrovniach (bod 3.5.). Realizácia preventívnych opatrení potvrdila nutnosť budovania stabilného systému financovania prevencie kriminality nielen zo štátneho rozpočtu, ale aj z rozpočtov samospráv a Európskej únie (bod 3.2.1).

2.7. Zahraničné odporúčania, spolupráca s medzinárodnými organizáciami

V súlade s dokumentmi Európskej únie, OSN a iných medzinárodných organizácií Slovenská republika realizuje aktivity v oblastiach plnenia záväzkov, participácie a podpory aktivít medzinárodných organizácií, prenosu a využívanie najlepšej praxe a efektívnych postupov v prevencii kriminality s cieľom znižovania kriminality, ako aj rozvíjanie bilaterálnej spolupráce.

V zmysle Stratégie vnútornej bezpečnosti Európskej únie prijatej Radou pre spravodlivosť a vnútorné veci a schválenej Európskou radou v roku 2010 „predchádzanie trestným činom znamená riešenie hlavných príčin, a nie len trestných činov a ich následkov“. Uvedená stratégia zvyrazňuje nevyhnutnú spoluprácu orgánov presadzovania práva a orgánov pohraničnej stráže, justičných orgánov a iných útvarov, napr. v odvetviach zdravotníctva, sociálnych vecí a civilnej ochrany. Práve z tohto dôvodu bol pri zabezpečovaní bezpečnostnej politiky najmä v oblasti prevencie kriminality uplatňovaný široký prístup, zahŕňajúci nielen orgány presadzovania práva, ale aj inštitúcie a odborníkov na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

S cieľom prenosu informácií a rozvíjania spolupráce pri znižovaní kriminality je od roku 2001 zriadená Európska sieť pre prevenciu kriminality (European Crime Prevention Network) (ďalej len „EUCPN“), ktorá predstavuje spoluprácu a výmenu informácií a skúseností medzi členskými štátmi a medzinárodnými organizáciami. Cieľom EUCPN je prispievať k rozvoju rôznych aspektov predchádzania trestnej činnosti na úrovni Európskej

únie a podporovať tieto aktivity nielen na národnej, ale i na miestnej úrovni. Skúsenosti členských štátov EUCPN potvrdili nutnosť rozvíjať spoluprácu so školami, univerzitami, ale aj so súkromným sektorom, ktoré sa vlastnými formami a metódami podieľajú na utlmení kriminality v spoločnosti.

Rada EUCPN vypracovala viacročnú stratégiu platnú do roku 2015, ktorú je potrebné postupne zapracovať do ročných pracovných programov a akčných plánov. Týmto napĺňa výzvu prispievať k rozvoju a podpore multidisciplinárneho a preventívneho prístupu riešenia problémov kriminality a pocitu ohrozenia bezpečnosti občanov na celoeurópskej úrovni. Členské štáty Európskej únie sa zaviazali plniť úlohy stanovené v ročných pracovných programoch a v akčných plánoch a tak napomáhať implementácii odporúčaní EUCPN do praxe v prevencii kriminality v ich vlastných podmienkach. Ročné pracovné programy zahŕňajú vytvorenie širokej databázy kontaktných miest – expertov a vedeckých pracovníkov v oblasti prevencie kriminality z každého členského štátu. Uvedená databáza pomáha zlepšeniu informovanosti spolupracovníkov na európskej, národnej a miestnej úrovni o výsledkoch výskumov a odporúčaní najlepšej praxe prostredníctvom webovej stránky EUCPN www.eucpn.org zverejňuje úspešné projekty (príloha č. 5 vybrané projekty), organizovaním konferencií a seminárov aj v spolupráci s medzinárodnými organizáciami, aktívnymi v prevencii kriminality.

Ďalšími medzinárodnými subjektmi, s ktorými Slovenská republika spolupracuje v oblasti prevencie kriminality a ochrany ľudských práv, sú Rada Európy a Komisia OSN pre prevenciu kriminality a trestnú justíciu (UN CCPCJ). Súčasťou ich činnosti je príprava medzinárodných dohovorov a dokumentov, ktoré jednotlivé členské štáty implementujú a komisia ich implementáciu pravidelne vyhodnocuje. Hlavným záväzkom krajín voči OSN je rozvíjanie stratégií prevencie kriminality nielen na národnej, ale i na medzinárodnej úrovni.

Na regionálnej úrovni v súčasnosti spolupracuje Rada vlády pre prevenciu kriminality predovšetkým s obvodnými úradmi v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na krajskej úrovni, z regionálnymi orgánmi špecializovanej štátnej správy prostredníctvom zainteresovaných ústredných orgánov štátnej správy a ďalej s územnou samosprávou na regionálnej a miestnej úrovni.

2.8. Zhrnutie východísk

Na základe analýzy kriminality, SWOT analýzy, využívaného systému prevencie, skúseností preventívnej praxe a odporúčaní medzinárodných organizácií je možné východiská prevencie kriminality zhrnúť nasledovne:

- úroveň kriminality nasvedčuje, že ju naďalej ovplyvňuje množstvo faktorov (ekonomický vývoj spoločnosti, sociálna situácia obyvateľstva, kultúrnosť prostredia, demografický vývoj a pod.),
- existencia latentných a evidovaných foriem kriminality a inej protispoločenskej činnosti si vyžaduje participáciu všetkých štátnych, samosprávnych orgánov, inštitúcií vedy a výskumu a záujmových a neziskových organizácií pri hľadaní efektívnych nástrojov represie a prevencie kriminality,
- pokračujúci nárast podielu páchatel'ov majetkovej a násilnej kriminality z rizikových skupín (nezamestnaní a recidivisti) poukazuje na potrebu vyváženosti nástrojov represie a prevencie kriminality,
- podiel rizikových skupín (deti, mládež, ženy, seniori, sociálne vylúčené komunity) ako obetí kriminality si vyžaduje ich cieleňú ochranu,

- stále je aktuálna potreba zvyšovania bezpečnosti miest, obcí, občanov a ich majetku,
- potreba intenzívnej podpory orgánov vedy, výskumu a vzdelávania pri hľadaní efektívnych foriem prevencie kriminality,
- narastajúci počet podporených aktivít prevencie kriminality orgánmi štátnej správy si vyžaduje vytvorenie viaczložkového systému financovania preventívnych aktivít, pričom jeho súčasťou by mali byť predovšetkým orgány samosprávy, neziskového a podnikateľského sektora,
- potreba zainteresovania všetkých druhov elektronických a printových médií na obmedzení propagácie negatívnych hrdinov a prejavov jednotlivých druhov kriminality,
- v podmienkach globalizácie spoločnosti má kriminalita (najmä organizovaný zločin, obchodovanie s ľuďmi, so zbraňami, krádeže áut, falšovanie peňazí, osobných dokladov a pod.) medzinárodný charakter, a preto aj prevencia kriminality sa musí realizovať v rámci medzinárodnej spolupráce.

Uvedené východiská sú determinujúce pre smerovanie novej stratégie na nasledujúce obdobie 2012 - 2015.

3. Stratégia na roky 2012 - 2015

Stratégia predstavuje vyvážený, komplexný a koordinovaný súbor preventívnych, sociálnych, vzdelávacích a kontrolných opatrení na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, pričom stanovuje strategický postup pri riešení kriminality ako celospoločenského problému. Je predovšetkým orientovaná na zvýšenie podielu zainteresovaných subjektov prevencie kriminality na riešení aktuálnych celospoločenských problémov vyplývajúcich z kriminality v Slovenskej republike. Vytvára predpoklady pre realizáciu preventívnej politiky Slovenskej republiky ako neodmysliteľnej súčasti bezpečnostnej politiky Slovenskej republiky, ktorej cieľom je dosiahnutie kontroly kriminality prostredníctvom koordinácie komplementárneho súboru represívnych a nerepresívnych prostriedkov. Zaoberá sa postupmi na znižovanie výskytu sociálno-patologických javov, motívov a príležitostí na páchanie trestných činov. Zvýrazňuje potrebu komplexného a koordinovaného riešenia úloh prevencie kriminality štátnymi orgánmi a orgánmi samosprávy s väzbou na mimovládne organizácie, vzdelávacie a vedecké ustanovizne.

Stratégia stanovením štyroch základných priorít akceptuje potreby a záujmy občanov, medzinárodné záväzky Slovenskej republiky pri riešení kriminality. Prostredníctvom načrtnutia základných smerov aktivít v oblasti prevencie kriminality predstavuje východisko pre spracovanie príslušných koncepčných materiálov na úrovni vybraných orgánov ústrednej štátnej správy a na krajskej a miestnej úrovni.

3.1. Princípy stratégie

Stratégia vychádza zo základných princípov prevencie kriminality, ktorými sú:

- jednota represie a prevencie na dosiahnutie kontroly kriminality a inej protispoločenskej činnosti prostredníctvom komplementárneho súboru represívnych a nerepresívnych prostriedkov,

- koordinácia prevencie, pričom zvyrazňuje potrebu komplexného a koordinovaného riešenia úloh prevencie kriminality štátnymi orgánmi a orgánmi samosprávy s väzbou na mimovládne organizácie, vzdelávacie a vedecké ustanovizne,
- aktualizácia a objektivizácia aktivít prevencie kriminality, ktorá sa opiera o aktuálny stav vývoja kriminality, o materiálne, ekonomické a personálne podmienky, za akých je prevencia kriminality zabezpečovaná,
- plánovitosť a cielenosť aktivít prevencie kriminality, ktoré reagujú na potreby verejnosti, pričom ťažisko realizácie prevencie kriminality je položené na praktickú úroveň, opierajúcu sa o medzinárodné skúsenosti a spoluprácu subjektov prevencie kriminality na medzinárodnej a vnútroštátnej úrovni.

3.2. Strategický cieľ

Cieľavedome, komplexne a koordinovane pôsobiť na príčiny a podmienky, ktoré umožňujú páchanie kriminality a inej protispoločenskej činnosti, s cieľom jej predchádzania, potláčania a zamedzovania.

Strategický cieľ sa dosiahne prostredníctvom:

- prijatia opatrení legislatívneho ako i nelegislatívneho charakteru účinnej prevencie kriminality, (napr. novela zákona o prevencii kriminality, inštitucionálne zabezpečenie v regiónoch a predovšetkým vytvoriť dlhodobý finančný mechanizmus na implementáciu navrhovaných aktivít),
- inštitucionálneho zabezpečenia na ministerstvách a ostatných ústredných orgánoch štátnej správy, miestnych orgánoch štátnej správy a orgánoch územnej samosprávy na implementáciu medzinárodnej, európskej a národnej politiky prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti,
- vytvorenia systému analytických, monitorovacích a kontrolných mechanizmov systematického zisťovania účinnosti a efektivity prijímaných opatrení a ich zefektívnenie prostredníctvom rozpracovania stratégie na vlastné podmienky;
- zvyšovania informovanosti a povedomia o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti,
- zapojenia všetkých zainteresovaných subjektov vrátane občianskej spoločnosti do všetkých procesov súvisiacich s prijímaním, realizáciou a monitorovaním nástrojov a postupov vytváraných s cieľom účinnej prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti.

3.2.1 Špecifické ciele

Zámerom stratégie je prostredníctvom **špecifických cieľov** implementovať prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti do systému nasledovne:

- Dobudovať komplexný a koordinovaný systém prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti štátnymi orgánmi a orgánmi územnej samosprávy v spolupráci s mimovládnymi organizáciami, cirkvami, vzdelávacími a vedeckými ustanovizňami s podnikateľskou sférou.
- Aktivizovať samosprávne orgány na ochranu bezpečnosti občanov, verejného poriadku a prevencie kriminality v krajoch a znižovať rozsah a závažnosť trestnej a inej protispoločenskej činnosti a obciach (najmä začlenenie prevencie kriminality do programových dokumentov krajov a obcí.

- Podporovať a využívať pôsobenie mimovládnych organizácií a cirkevných organizácií v tých oblastiach, kde štátne a samosprávne orgány nemôžu preventívne aktivity zabezpečiť.
- Použiť elektronické a printové médiá na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni (televízia, rozhlas, internet, tlačoviny) ako významného prostriedku prevencie kriminality.
- Vytvoriť viaczdrojové financovanie prevencie kriminality (dotácie ústredných orgánov štátnej správy, územnej samosprávy, ale aj možné partnerstvo medzi orgánmi samosprávy, mimovládnyimi organizáciami a podnikateľskou sférou pri podpore preventívnych aktivít).
- Plniť medzinárodné záväzky v oblasti prevencie kriminality.
- Vytvoriť celospoločenské kontrolné mechanizmy účinnosti a efektivity realizovaných úloh (aktivít).

3.3. Nástroje a metódy

Pre realizáciu stratégie je dôležité implementovať adekvátne efektívne nástroje, metódy a mechanizmy zodpovedajúce jej cieľu a zámerom, a to najmä:

- zefektívnenie príslušnej právnej úpravy v oblasti prevencie kriminality ako nástroja realizácie stratégie,
- posilnenie inštitucionálnych mechanizmov ako základného predpokladu implementácie národnej stratégie na všetkých úrovniach,
- alokácia dostatočných finančných prostriedkov na preventívne aktivity,
- vytvorenie konkrétnych plánov ako základnej metódy implementácie stratégie. Plány musia obsahovať kroky (opatrenia, odporúčania, úlohy) s určením zodpovedných subjektov, termínom realizácie, ako aj definovaním predpokladanej výšky finančných nákladov s definovaním monitorovacích ukazovateľov.

3.4. Objekty prevencie kriminality

Objekty, na ktoré sú jednotlivé preventívne aktivity a opatrenia zamerané, sú samotné osoby (cieľové skupiny) alebo kriminogénne faktory. Týmito objektmi sú:

- páchatelia (najmä deti, mládež, recidivisti, páchatelia so základným vzdelaním a sociálne vylúčené komunity),
- obeť (najmä deti, mládež, ženy, rodiny s prejavmi sociálnej patológie, telesne postihnutí, seniori a sociálne vylúčené komunity, osamelo žijúce osoby, cudzincov a príslušníkov náboženských, národnostných a etnických menšín),
- potenciálni páchatelia alebo obeť (rizikovní jednotlivci a skupiny, deti, mládež, dospelí s vysokou pravdepodobnosťou, že budú páchať trestnú alebo inú protispoločenskú činnosť, resp. sa stanú obeťami kriminality),
- kriminogénne faktory (situácie, príčiny a podmienky páchania kriminality, ktoré je žiaduce zmeniť tak, aby boli čo možno najmenej rizikové, t. j. kriminogénne).

3.5. Subjekty prevencie kriminality

Subjektmi prevencie kriminality⁷⁾ sú orgány, organizácie a inštitúcie, ktoré sú realizátormi preventívnych aktivít a opatrení uskutočňovaných samostatne alebo v partnerstve na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Týmito subjektmi sú:

- orgány štátnej správy na všetkých úrovniach,
- orgány regionálnej a miestnej samosprávy,
- verejnoprávne inštitúcie,
- výskumné a expertné organizácie a inštitúcie,
- súdy, prokuratúra,
- výchovno-vzdelávacie inštitúcie,
- mimovládne organizácie, občianske združenia, neziskové organizácie a cirkvi.

Ich úlohou je iniciovať, realizovať a monitorovať v rámci svojej pôsobnosti tvorbu opatrení na odstraňovanie príčin a podmienok, ktoré vyvolávajú alebo umožňujú páchať kriminalitu a inú protispoločenskú činnosť, s cieľom ich predchádzania, potlačania a zamedzovania. Súčasne v rámci svojej pôsobnosti zabezpečujú najmä dostatočné finančné, materiálne a technické prostriedky na výkon preventívnych aktivít.

3.6. Priority prevencie kriminality

Cieľom prevencie kriminality je predchádzať kriminalite a inej protispoločenskej činnosti tak, aby sa občania nestávali jej obeťami a aby sa zvyšoval pocit ich bezpečia. Na dosiahnutie tohto cieľa je dôležité odstraňovať príležitosti pre trestnú a inú protispoločenskú činnosť. Z dôvodu medzinárodných záväzkov štátu, ale aj z dôvodu spoločenskej objednávky občianskej spoločnosti sú stanovené nasledovné priority prevencie kriminality:

1. **znižovanie miery a závažnosti kriminality a inej protispoločenskej činnosti** (najmä: závažná a organizovaná trestná činnosť; obchodovanie s drogami; počítačová kriminalita; obchodovanie s ľuďmi; sexuálne vykorisťovanie detí a detská pornografia; hospodárska a majetková trestná činnosť, korupcia; obchodovanie so zbraňami a cezhraničná trestná činnosť; násilie na ženách);
2. **zvyšovanie bezpečnosti miest a obcí** (začleňovanie prevencie kriminality do koncepcií rozvoja krajov a obcí; zvyšovanie kvality sociálnych vzťahov; zvyšovanie pocitu bezpečia obyvateľov a návštevníkov);
3. **eliminácia sociálne patologických javov v rizikových skupinách** (deti a mládež ohrozené kriminalitou a sociálne patologickými javmi; rodina; seniori; sociálne vylúčené komunity, t. j. nezamestnaní, bezdomovci, zdravotne a telesne postihnutí, osoby prepustené z výkonu trestu; prvopáchatelia trestných činov; recidivisti);

---

⁷⁾ Štruktúra riadenia subjektov prevencie kriminality v SR k 1.3.2011; sekretariát Rady vlády SR pre prevenciu kriminality a Ing. Anna Barčíková, Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta špeciálneho inžinierstva, Katedra bezpečnostného manažmentu.

4. eliminácia propagácie kriminality a inej protispoločenskej činnosti prostredníctvom všetkých druhov médií (film, televízia, rozhlas, internet, tlačoviny).

3.7. Úlohy subjektov prevencie kriminality

3.7.1. Národná úroveň

Úlohou subjektov prevencie kriminality na národnej úrovni je koordinovať preventívne aktivity na národnej a celospoločenskej úrovni. Koordinačným orgánom prevencie kriminality na národnej úrovni je rada, ktorá je poradným, iniciatívnym, koordinačným a odborným orgánom vlády pre oblasť prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti. Zloženie, činnosť a úlohy rady upravuje zákon o prevencii kriminality a štatút rady⁸⁾. Rada zriaďuje na národnej úrovni expertné skupiny, ktoré sa zameriavajú na koordináciu a riešenie zverených úloh. Preventívne opatrenia a aktivity riešené expertnými skupinami koordinujú vecne príslušné ústredné orgány štátnej správy v spolupráci so subjektmi pôsobiacimi v danej oblasti na národnej, regionálnej a miestnej úrovni najmä v rámci štátnej správy, samosprávy, neziskového a podnikateľského sektora a vedeckých a vzdelávacích inštitúcií.

Realizáciu rezortných úloh prevencie kriminality zabezpečujú ústredné orgány štátnej správy, ktorými sú: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky.

Na plnenie stratégie, jej cieľov a úloh uvedených v prílohe č.1 a ďalších úloh vo svojej pôsobnosti, ktoré si určia vybrané ústredné orgány štátnej správy v súlade **s prioritami a cieľmi stratégie**, ústredné orgány štátnej správy rozpracujú stratégiu na svoje podmienky a predkladajú rade správu o plnení úloh za predchádzajúci kalendárny rok. Realizácia úloh z rezortnej stratégie je zabezpečovaná prostredníctvom „Plánu úloh prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti vybraného ústredného orgánu štátnej správy na príslušný kalendárny rok“, ktorý spracuje príslušný rezort. Plán úloh obsahuje definovanie konkrétnych aktivít, opatrení (národné programy, celospoločenské a rezortné stratégie, koncepcie a programy, súčinnostné programy) s určením zodpovedných subjektov, termínom realizácie, ako aj definovaním predpokladanej výšky finančných nákladov potrebných na ich dosiahnutie z vlastných, prípadne externých zdrojov a definovaním monitorovacích ukazovateľov.

3.7.2. Regionálna úroveň

Koordinačným orgánom prevencie kriminality na regionálnej úrovni je obvodný úrad v sídle kraja, ktorý v spolupráci s vyšším územným celkom rozpracúva stratégiu v súlade **s prioritami a cieľmi** na podmienky kraja a predkladá rade správu o plnení úloh. Ďalšie

---

⁸⁾ Štatút Rady vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality, uznesenie vlády SR č. 489/2010 v znení uznesenia vlády SR č. 162 zo dňa 2.3.2011

činnosti v oblasti prevencie kriminality zabezpečuje v spolupráci s inými miestnymi orgánmi štátnej správy, vyšším územným celkom a ďalšími subjektmi na regionálnej úrovni prostredníctvom „Krajskej komisie pre prevenciu kriminality a inú protispoločenskú činnosť“. Krajská komisia je poradným, iniciatívnym, koordinačným a odborným orgánom obvodného úradu v sídle kraja a úlohy vyplývajúce zo štatútu sú realizované v rámci územnej pôsobnosti príslušného kraja.

Obvodný úrad v sídle kraja realizuje úlohy v oblastiach koordinácie, finančného zabezpečenia, spolupráce podľa zákona o prevencii kriminality a ďalšie úlohy v oblasti vzdelávania, vedy a výskumu.

Ďalším orgánom prevencie kriminality na regionálnej úrovni je vyšší územný celok, ktorý spolupracuje s obvodným úradom v sídle kraja na rozpracovaní stratégie prevencie kriminality na podmienky kraja a vykonáva pôsobnosť v oblasti prevencie kriminality.⁹⁾ Zároveň sa vyššiemu územnému celku odporúča v organizáciách vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti realizovať úlohy a aktivity, ktoré sú uvedené v prílohe č.1 a č.3 stratégie.

3.7.3. Miestna úroveň

V záujme komplexného riešenia prevencie kriminality sú obsahom stratégie aj odporúčania¹⁰⁾ a aktivity uvedené v prílohe č.1 a č.3 stratégie pre orgány miestnej a regionálnej samosprávy. Koordinačným orgánom prevencie kriminality na miestnej úrovni je mesto, resp. obec, mestská časť. Na realizáciu aktivít samospráv na miestnej úrovni v oblasti prevencie kriminality sa mestám, resp. obciam, mestským častiam odporúča začleniť preventívne aktivity do činnosti zriadených komisií orgánov samosprávy, ako poradných, iniciatívnych a kontrolných orgánov mestského, resp. obecného zastupiteľstva. V rámci svojej činnosti v oblasti prevencie kriminality samosprávne orgány vykonávajú pôsobnosť podľa zákonnej úpravy.

4. Záver

Kriminalita a iná protispoločenská činnosť bráni rozvoju spoločnosti, ničí sociálny a ľudský kapitál, zhoršuje kvalitu života. Ničí vzťah dôvery medzi ľuďmi a štátom čím podkopáva demokraciu a ohrozuje štát. Má negatívny dopad aj na podnikateľské prostredie, a to v podobe sociálnej nestability a zvyšovania nákladov na podnikanie. Je preto nevyhnutné zo strany všetkých zainteresovaných subjektov spoločnosti vytvárať také predpoklady, ktoré budú viesť k predchádzaniu kriminalite a inej protispoločenskej činnosti v záujme zvyšovania kvality života všetkých obyvateľov.

---

⁹⁾ § 9 zákona č. 583/2008 Z. z.

¹⁰⁾ Dokument R/87/19 Výboru ministrov Rady Európy.